Uusi energiatehokkuussopimuskausi 2026-2035 - vaatimukset ja vaikutukset ja miten hyvinvointialueiden tulee valmistautua

Anna Sahiluoma
Motiva oy

Lainsäädännöllinen kokonaisuus

Velvoittaa jäsenmaita; asettaa Suomelle sitovia velvoitteita.

Energiatehokkuusdirektiivi (EED)

(EU) 2023/1791

Rakennusten energiatehokkuusdirektiivi (EPBD)

(EU) 2024/1275

Kansallinen toimeenpano

Energiatehokkuuslaki

Velvoittavaa lainsäädäntöä

1.1.2026 voimaan

Energiatehokkuussopimukset

Vapaaehtoinen sopimus, vaihtoehtoinen toimeenpano

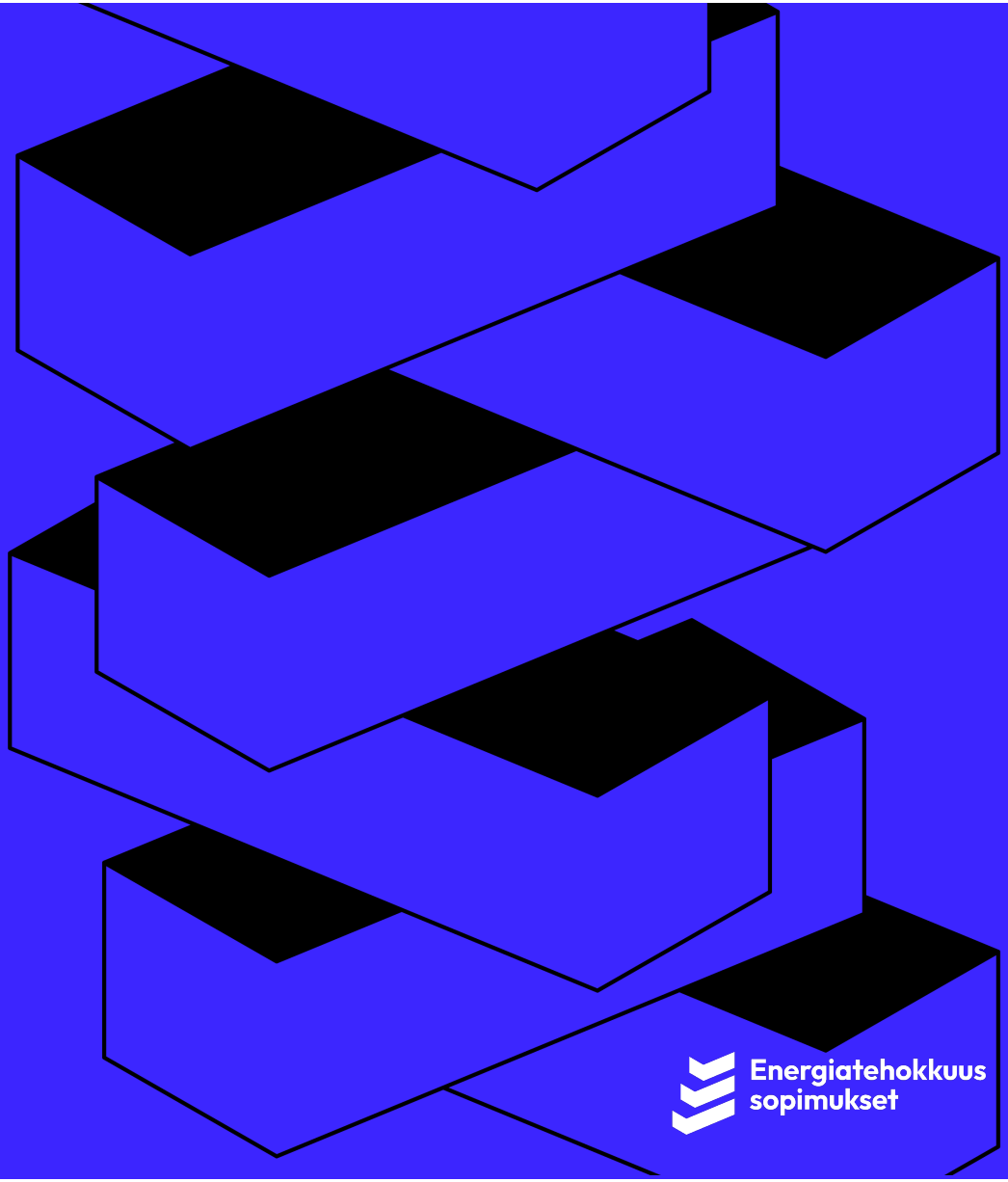
Uusi kausi käynnistynyt 1.1.2026

Laki rakennusten energiatehokkuudesta

Velvoittavaa lainsäädäntöä

Vireillä

Julkisen alan energiatehokkuussopimus 2026

Energiatehokkuus sopimukset

Pakkoa parempi vaihtoehto

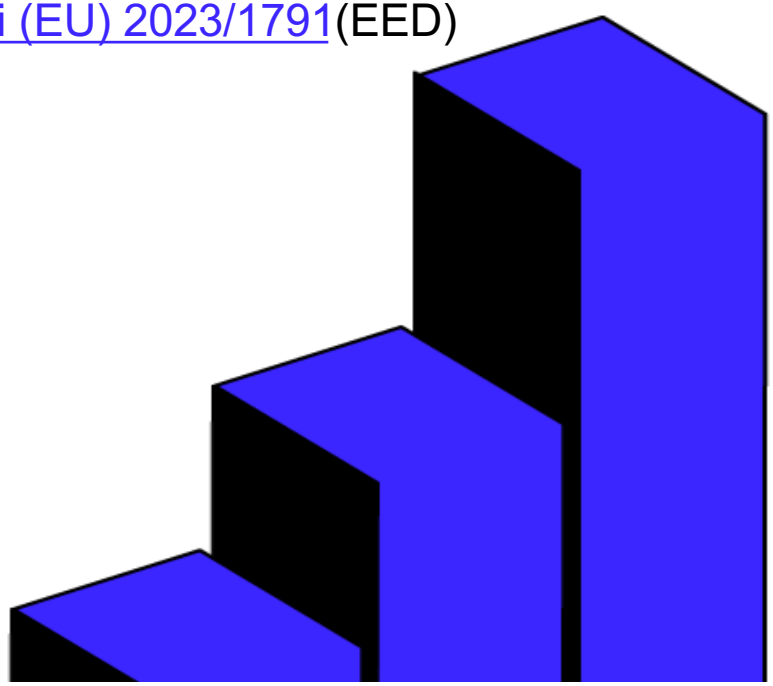
Ensisijainen valintamme EED:n toimeenpanoon

- EU:n energiatehokkuusdirektiivi EED asettaa Suomelle sitovia velvoitteita.
- Direktiivin toimeenpano onnistuu Suomessa vapaaehtoisin keinoin vain, jos sopimustoiminta on kattavaa ja täyttää asetetut tavoitteet energiankäytön tehostumisesta.

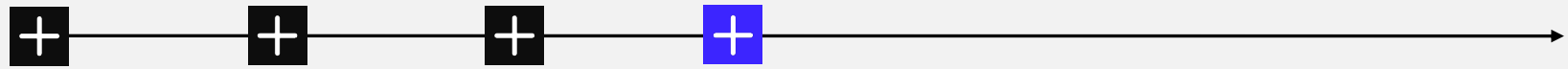
Energiatehokkuusdirektiivi (EU) 2023/1791 (EED)

40 %

Sopimustoiminnan tavoitteena on täyttää noin 40 % energiatehokkuusdirektiivin toimeenpano-kaudella 2021−2030 sen 8 artiklan mukaisesta sitovasta kansallisesta energiansäästövelvoitteesta.

Käyntiin jo neljäs sopimuskausi

1997-2007

2008-2016

2017-2025

ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUS

2026–2035

- Vapaaehtoisilla sopimuksilla toimeenpannaan energiatehokkuusdirektiivin (EED) 8 artiklan energiansäästövelvoitetta kaudella 2021−2030
- Tukee lisäksi useiden muiden artiklojen velvoitteiden toimeenpanoa

Energiatehokkuussopimuksilla saavutetut tulokset

Vuosina 2017–2023

Energia-tehokkuus-toimenpidettä

27 000 kpl

Investoinnit energia-tehokkuuteen

1,5 miljardia €

Vuosittaiset vaikutukset

Energiansäästö

15 TWh/a

Asiakas-neuvonnan säästövaikutus

1 TWh/a

Vuotuinen kustannus-säästö

800 miljoonaa €

Vuotuinen CO_2-päästöjen vähennys

3 milj. tonnia

Energiatehokkuussopimukset vuosille 2026–2035

ELINKEINOELÄMÄ (TEOLLISUUS, ENERGIA-ALA, PALVELUALA)

- Energiavaltainen teollisuus
- Elintarviketeollisuus
- Kemianteollisuus
- Teknologiateollisuus
- Puutuoteteollisuus
- Yleinen teollisuus
- Energia-ala
- Kaupan ala
- Matkailu- ja ravintolapalvelut
- Autoala
- Yleinen palveluala

KIINTEISTÖALA

- Toimitilakiinteistöt
- Vuokra-asuntoyhteisöt

JULKINEN ALA

- Kunta, kaupunki, kuntayhtymä
- Hyvinvointialueet
- Valtion toimijat

Kattavuustavoitteet vuoden 2027 lopussa

ELINKEINOELÄMÄ

Kohderyhmän yritysten energiankäytöstä vähintään 80 %

- Energiavaltainen teollisuus: yrityksistä 100 %
- Keskisuuri teollisuus ja yksityinen palveluala: kohderyhmien energiankäytöstä yhteensä vähintään 50 %
- Energia-ala: energiantuotannosta 70 % ja loppuasiakkaille toimitetusta ja myydystä energiasta 80 %

KIINTEISTÖALA

Kohderyhmän toimijoiden energiankäytöstä mahdollisimman suuri osuus

- Toimitilakiinteistöt: kohderyhmän kiinteistökannan yhteenlasketusta huoneisto-pinta-alasta vähintään 80 %
- Vuokra-asuntoyhteisöt: kohderyhmän asuntokannan yhteenlasketusta huoneisto-pinta-alasta vähintään 80 %

JULKINEN ALA

- Kunnat ja kaupungit: asukasluvulla mitattuna vähintään 75 %
- Hyvinvointialueet: kaikki hyvinvointialueet (31.12.2026)
- Valtio: merkittävä osa energiankäytöstä esim. kiinteistökannasta ja ulkovalaistuksesta (31.12.2026)

❖ Hinku-kunnilla velvollisuus liittyä

Mukana

Tilanne 25.5.2026

JULKISET TOIMIJAT

85

Akaan kaupunki
Espoon kaupunki
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Eurajoen kunta
Haminan kaupunki
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Helsingin kaupunki
Hollolan kunta
Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY -kuntayhtymä
HUS-yhtymä
Hyvinkään kaupunki
Iin kunta
Iisalmen kaupunki
Iitin kunta
Imatran kaupunki
Juuan kunta
Jyväskylän kaupunki
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kainuun hyvinvointialue
Kajaanin kaupunki
Kangasalan kaupunki
Kankaanpään kaupunki
Kauhajoen kaupunki
Kemin kaupunki
Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappia
Keravan kaupunki
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda
Keuruun kaupunki
Kirkkonummen kunta
Kiteen kaupunki
Kokkolan kaupunki
Kontiolahden kunta
Koulutuskeskus Salpaus-kuntayhtymä
Kouvolan kaupunki
Kuopion kaupunki
Kurikan kaupunki
Kuusamon kaupunki
Kymenlaakson hyvinvointialue
Kärkölän kunta
Kärsämäen kunta
Lahden kaupunki
Laitilan kaupunki
Lapinlahden kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lapuan kaupunki
Lempäälän kunta
Liperin kunta
Lohjan kaupunki
Loimaan kaupunki
Länsimetro Oy
Marttilan kunta
Muhoksen kunta
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Nivalan kaupunki
Oulaisten kaupunki
Oulun kaupunki
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Puolustuskiinteistöt
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Pälkäneen kunta
Raahen kaupunki
Rauman kaupunki
Riihimäen kaupunki
Ristijärven kunta
Rovaniemen kaupunki
Rääkkylän kunta
Saarijärven kaupunki
Satakunnnan hyvinvointialue
Seinäjoen kaupunki
Senaatti-kiinteistöt
Simon kunta
Sonkajärven kunta
Sulkavan kunta
Toivakan kunta
Valkeakosken kaupunki
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Vihdin kunta
Viitasaaren kaupunki
Yleisradio Oy
Äänekosken kaupunki

Millaiseen tavoitteeseen sitoudut?

Esimerkki tavoitteen asettamisesta sopimukseen liittyvässä kunnassa

Liittyjän energiamääräinen tavoite (MWh)
lasketaan liittymishetkellä viimeisimmästä käytössä olevasta normaalia toimintaa edustavan kalenterivuoden energiankäytöstä.

Tavoite
2026–2035

10 %

JA

Välitavoite
vuodelle 2030

6 %

Pitääkö energiankulutuksemme vähentyä?

Ei, liittyjän energiankäytön ei edellytetä olevan sopimukseen liittymistilannetta alempi tavoitevuosina 2030 ja 2035.

Tuleeko seurauksia, jos emme saavuta tavoitetta?

Ei, liittyjän asettama tavoite on ohjeellinen.

Liittyjä sitoutuu energiatehokkuuden jatkuvaan parantamiseen JULKINEN ALA

Tavoitteena on sisällyttää energiatehokkuuden jatkuva parantaminen osaksi toimintasuunnitelmia tai käytössä olevia/käyttöön otettavia johtamisjärjestelmiä.

1) Liittyjä toimeenpanee sopimusvelvoitteet sisällyttämällä ne tarkoituksen mukaisella tavalla osaksi liittyjän toimintaa ja käytössä olevia johtamisjärjestelmiä.
   - organisoimalla energiatehokkuustoiminnan ja sen suunnittelun sekä pitämällä suunnitelmat ajan tasalla.
   - selvittämällä energiankäytön tehostamismahdollisuudet ja laatimalla aikataulun kustannustehokkaiden toimenpiteiden toteuttamiseksi.
   - kouluttamalla henkilökuntaa ja viestimällä energiatehokkuusasioista.
2) Liittyjä sitoutuu **vuosittaiseen raportointiin**.
1) Lisäksi liittyjä pyrkii siihen, että se toiminnassaan noudattaa mm. energiatehokkuus ensin -periaatetta, käyttöönottaa uutta energiatehokasta teknologiaa, lisää kulutusjoustoa, **ottaa käyttöön perusparannuspasseja** sekä sisällyttää hankintojen energiatehokkuusohjeet osaksi omia hankintamenettelyjä siten, että hankintakustannusten lisäksi otetaan huomioon myös käytönaikaiset kustannukset ja käyttöikä.

Jokainen liittyjä toteuttaa toimia omista lähtökohdistaan ja sitoutuu tekemään parhaansa tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ edellyttää johdon sitoutumista, pitkän aikavälin päämäärien ja tavoitteiden asettamista sekä niiden systemaattista toteuttamista ja seurantaa.

Muutoksia uudella sopimuskaudella

JULKINEN ALA

Merkittävimpiä sisällöllisiä muutoksia

- Liittyjän ohjeellisen tavoitteen asetanta on päivitetty vastaamaan EU:n uudistetun energiatehokkuusdirektiivin (EED 2023) toimeenpanoon liittyviä tarpeita.
- Julkisen alan energiatehokkuussopimus on laajentunut koskemaan kuntien, kaupunkien ja kuntayhtymien lisäksi myös **hyvinvointialueita sekä valtion toimijoita**.
- Liittyjälle määriteltyjä toimenpiteitä ja velvoitteita on joiltain osin päivitetty vastaamaan direktiivin uusia vaatimuksia
  - Velvoitteisiin on mm. lisätty tavoitteita edistää perusparannuspassien käyttöönottoa ja vuokrasuhteessa ristiriitaisten kannustimien poistoa.

Liittyjälle ei toimeenpanon kannalta suuria muutoksia

Edellä kuvattujen muutosten lisäksi Julkisen alan energia-tehokkuussopimus uudelle sopimuskaudelle 2026−2035 noudattelee pääpiirteissään sisällöltään ja velvoitteiltaan Kunta-alan energiatehokkuussopimusta kaudella 2017−2025.

Toimintasuunnitelma

- Yksi julkisen alan energiatehokkuussopimuksen keskeinen velvoite on laatia energiatehokkuuden toimintasuunnitelma tai päivittää olemassa oleva suunnitelma.
- **Toimintasuunnitelman tarkoituksena on kuvata, miten organisaatio toteuttaa energiatehokkuussopimuksen tavoitteita käytännössä.** Suunnitelmassa määritellään muun muassa vastuut, toimintatavat ja keskeiset toimenpiteet, joilla energiansäästöjä saavutetaan sopimuskauden aikana.
- Toimintasuunnitelma hyväksytään liittyneen organisaation vastuullisessa toimielimessä ja toimitetaan vuoden kuluessa sopimukseen liittymisestä Motivaan (seuranta-apu@motiva.fi) ja Energiavirastoon (energiatehokkuussopimuksen vastuuhenkilölle).
- Hyvin laadittu toimintasuunnitelma tukee energiatehokkuustavoitteiden saavuttamista, helpottaa raportointia ja tekee energiansäästöstä näkyvän ja mitattavan osan organisaation jokapäiväistä toimintaa. Toimintasuunnitelman tekemistä ohjaamaan on tehty mallipohja.
- Toimintasuunnitelmapohjaa voi hyödyntää energiatehokkuustyön tukena, vaikka ei kuuluisi energiatehokkuussopimukseen

Mallipohja: https://energiatehokkuussopimukset.fi/aineistot-ja-ohjeet/julkinen-ala/jets-toimintasuunnitelma/

Toimintasuunnitelmassa kuvataan seuraavia asioita:

- Miten vastuut ja työnjako on määritelty ja miten energiatehokkuustyö on liitetty osaksi organisaation johtamis- ja toimintajärjestelmiä?
- Miten energiansäästömahdollisuuksia tunnistetaan suunnitelmallisesti ja millaisia kustannustehokkaita energiatehokkuustoimenpiteitä toteutetaan ja raportoidaan?
- Miten energiankäyttöä ja vedenkulutusta seurataan ja miten seurantatietoa hyödynnetään energiatehokkuuden parantamisessa?
- Miten energiatehokkuus huomioidaan kiinteistönhoidon tehtävämäärittelyissä, kilpailutuksissa, sopimuksissa ja niiden toteutumisen seurannassa?
- Miten energiatehokkuus ja elinkaarikustannukset huomioidaan uudis- ja korjausrakentamisessa sekä maankäytön ja liikenteen suunnittelussa?
- Miten energiatehokkuus sisällytetään hankintamenettelyihin ja miten energiatehokkuustietoja hyödynnetään silloin, kun se johtaa kokonaistaloudellisesti edullisempaan lopputulokseen?
- Miten erilaisia rahoitus- ja leasingratkaisuja hyödynnetään energiatehokkuusinvestointien toteuttamisessa?
- Miten henkilöstöä koulutetaan energiatehokkaaseen toimintaan ja miten energiatehokkuustoimista ja tuloksista viestitään organisaation sisällä ja ulospäin?
- Miten vuokralaisia ja tilojen käyttäjiä ohjataan energiatehokkaaseen toimintaan ja miten energiatehokkuutta tukevia vuokra- ja palvelusopimuskäytäntöjä edistetään?
- Miten rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) mukaiset perusparannuspassit otetaan käyttöön ja millaiset tavoitteet niiden laatimiselle asetetaan?
- Miten fossiilisten polttoaineiden käyttöä vähennetään silloin, kun se on teknisesti ja taloudellisesti perusteltua?
- Miten toteutetut toimenpiteet ja saavutetut energiansäästöt raportoidaan ja miten sopimuksen toteutumista seurataan vuosittain?

JETS
Kehittämisohjelma 2026-2027

Sairaalakiinteistöt

Kehittämisohjelma sairaalakiinteistöjen energiatehokkuuteen

Haaste

Sairaalakiinteistöt kuluttavat paljon energiaa ja ovat samalla energiatehokkuuden kehittämisen kannalta vaativa rakennustyyppi tiukasti säädeltyjen olosuhde-vaatimusten vuoksi.

Selvitystyölle ja markkinavuoro-puheluille ei aina ole resursseja ja riittävästi aikaa työn arjessa.

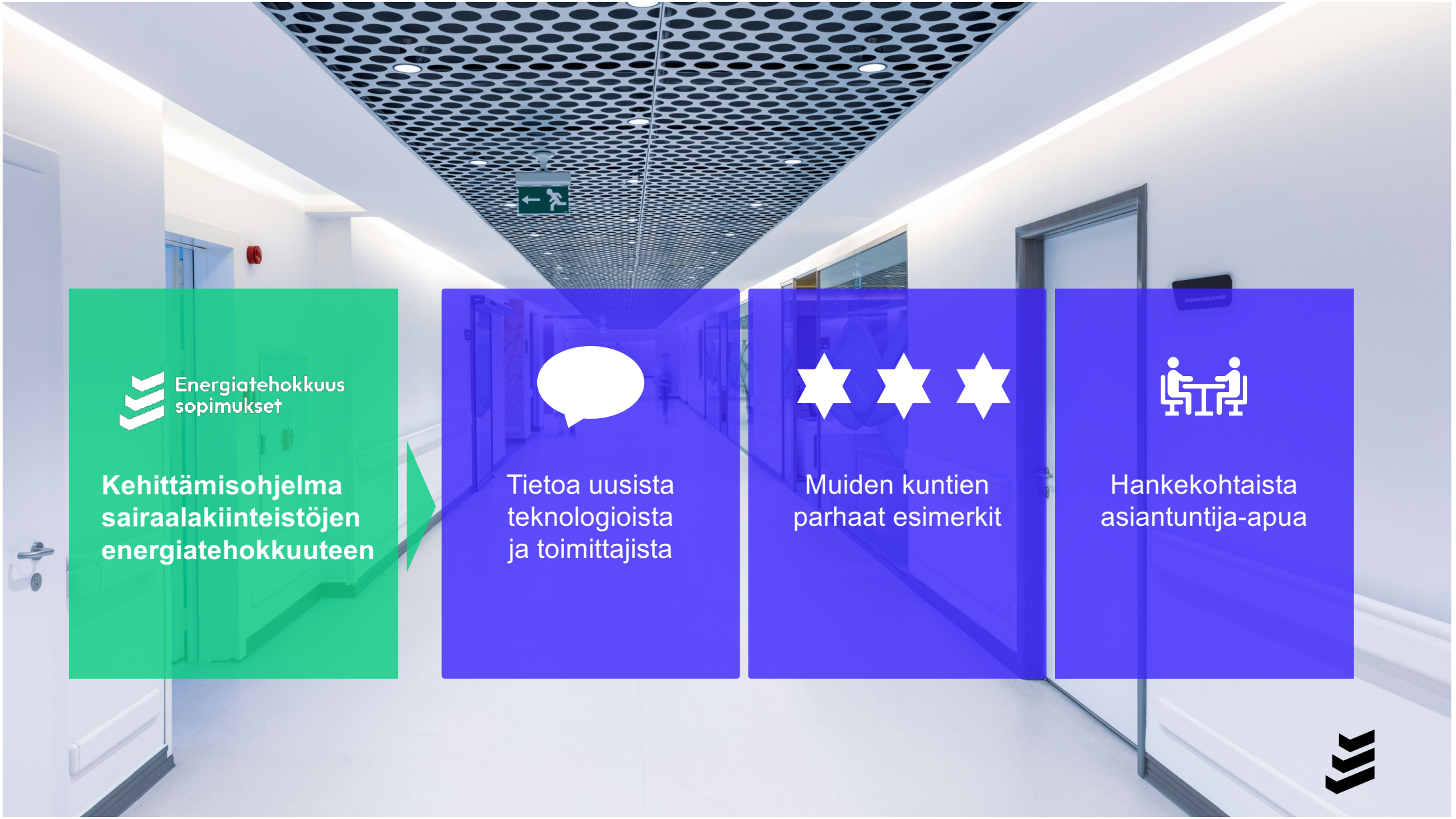
Ohjelman tavoite

Tarkoituksena on tukea sairaala-kiinteistöjen energiatehokkuuden parantamista ja uusien teknologisten ratkaisujen käyttöönottoa **korjaus- ja uudishankkeissa**.

Ohjelma toteutetaan osana kuntien energiatehokkuussopimuksen toimeenpanon tukea.

Kenelle?

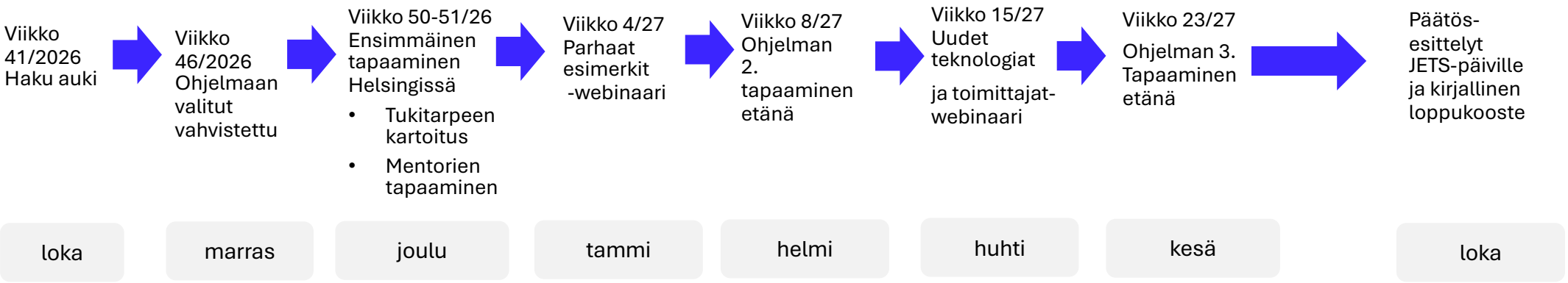
Ohjelmaan voivat ilmoittautua mukaan kaikki energiatehokkuus-sopimuksessa mukana olevat kunnat ja hyvinvointialueet, joilla on kiinnostusta sairaalakiinteistöjen energiatehokkuuden kehittämiseen.

Energiatehokkuus sopimukset
Kehittämisohjelma sairaalakiinteistöjen energiatehokkuuteen
Tietoa uusista teknologioista ja toimittajista
Muiden kuntien parhaat esimerkit
Hankekohtaista asiantuntija-apua

Ohjelman alustava aikataulu

Aloitus 10/2026

Päätös 10/2027

Mentorituki ja vertaisoppiminen osallistujan hankkeen valmistelun tueksi

Osallistuja toteuttaa:

- Itsearviointi ja kohteen tuen tarpeet
- Toiveet teknologia- ja toimittajaesimerkeille
- Itsearvio, palautekyselyyn vastaaminen ja loppu-koosteen kommentointi

Tukea energiatehokkuus-työhön

27.5.2026

Motiva tukee energiatehokkuussopimuksiin liittyneitä

- Tilaisuuksia, webinaareja ja aamukahveja
- Verkostoitumista ja vertaistukea
- Hyvien käytäntöjen levittämistä
- Asiantuntijatukea liittymiseen ja energiatehokkuustyöhön

Ole rohkeasti yhteydessä!

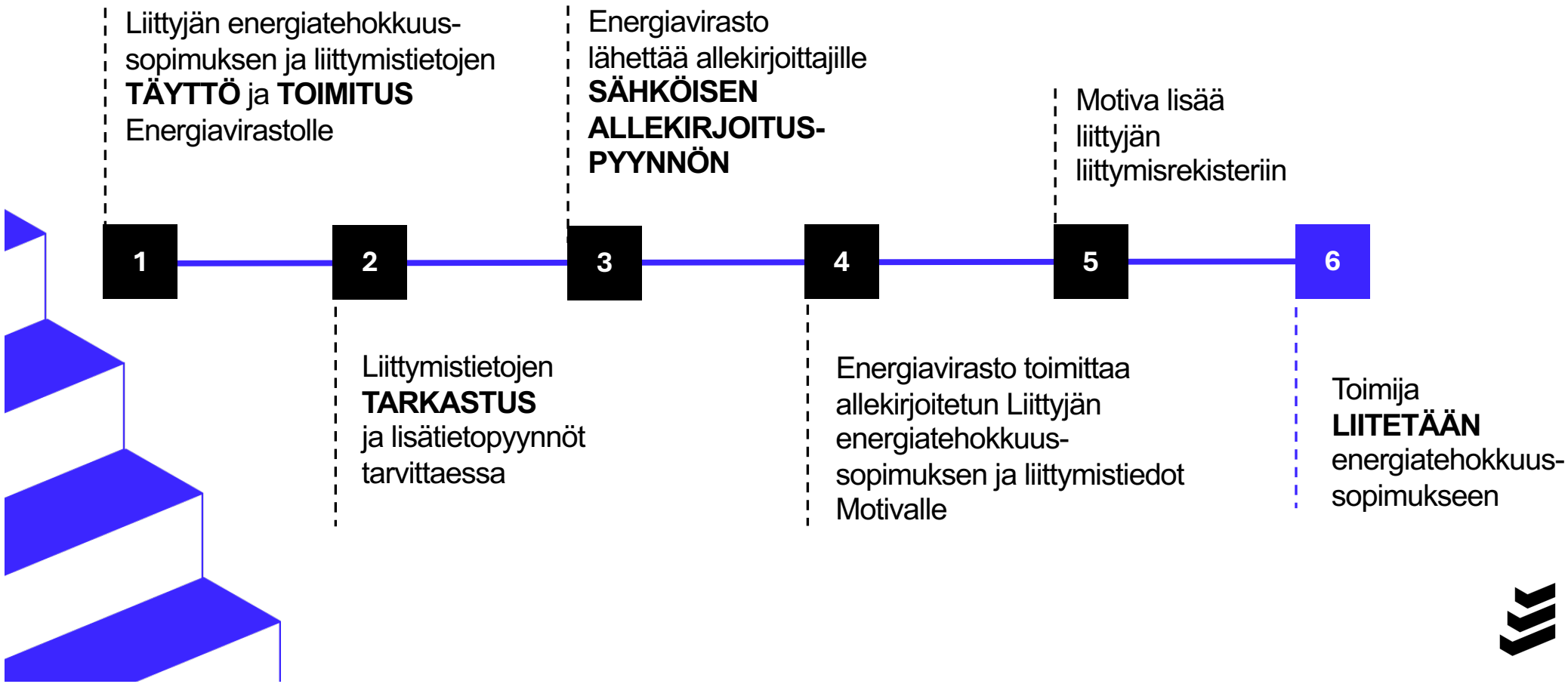
- Onko sinulla kysymyksiä liittymiseen tai raportointiin liittyen tai kaipaatko sparrailua energiatehokkuustyöhön?

kysy@energiatehokkuussopimukset.fi

Tulossa!

JETS yhdyshenkilöpäivät
30.9-1.10.2026
Helsingissä

Näin liityt energiatehokkuussopimukseen

Sopimuksen toimeenpanossa mukana

Työ- ja elinkeinoministeriö

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry

Kemianteollisuus ry

Kaupan liitto ry

Motiva

Ympäristöministeriö

Kuntaliitto ry

Elintarviketeollisuusliitto ry

Metsäteollisuus ry

Autoalan Keskusliitto ry

Energiavirasto

Maakuntien tilakeskus Oy

Energiateollisuus ry

Teknologiateollisuus ry

Matkailu- ja Ravintola-palvelut MaRa ry

https://energiatehokkuussopimukset.fi/yhteystiedot/

Energiatehokkuus sopimukset

Muutama sana velvoittavasta lainsäädännöstä

Velvoitteita julkiselle sektorille

- **Velvoite ”julkisille elimille” raportoida energiankulutus vuosittain Energiavirastolle, 3 c §**

  tämän avulla seurataan direktiivin velvoitetta, jonka mukaan julkisen sektorin energian loppukulutuksen on vähennyttävä 1,9 % vuosittainen verrattuna vuoden 2021 energiankulutukseen

VUODEN 2025 TIEDOT RAPORTOITAVA 30.4.2026 MENNESSÄ!

Ei koske energiatehokkuussopimukseen liittyneitä.

- **Suunnitteluun liittyviä velvoitteita**

  kuntien, maakuntaliittojen ja hyvinvointialueiden on huomioitava suunnittelussa, esim. ilmasto- ja energiaohjelmassa tai strategiassa, 3 d §

Täytetään energiatehokkuussopimuksessa toimintasuunnitelmalla.

Julkisiin hankintoihin liittyvät velvoitteet energiatehokkuuslaissa

Ketä ja mitä asia koskee?

- Kaikki julkiset hankkijat pl. puolustus ja turvallisuushankinnat
- Yli EU-kynnysarvon olevat hankinnat
- Pääosin tavarahankinnat, mutta myös palveluhankinnat tietyissä tapauksissa
- Jos teknisesti sovellettavissa

Mitä vaaditaan

1. Energiatehokkuus ensin periaatetta sovellettava
2. Arvioitava mahdollisuus hyödyntää energiapalvelusopimuksia
3. Yksityiskohtaisia tuoteryhmäkohtaisia vaatimuksia!

Mistä apua?

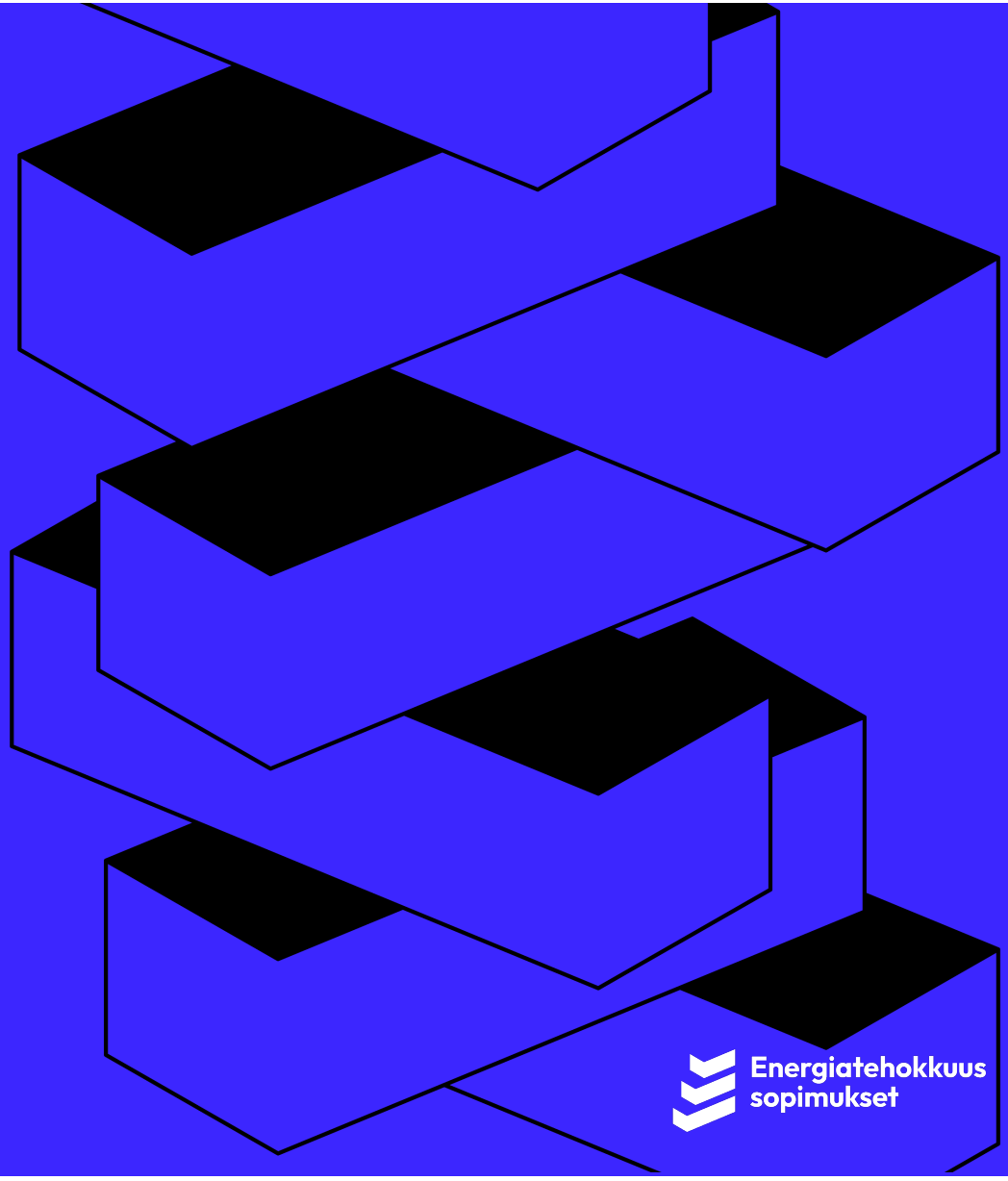
- Energiatehokkuuslaki ja julkiset hankinnat –webinaari 26.5
- Julkisten hankintojen neuvontayksikön infosivu
- Energiatehokkaat hankinnat -verkkokurssi (päivittyy 2026)
- Motiva neuvoo: taneli.varis@motiva.fi

Kiitos!

Anna Sahiluoma
Motiva
anna.sahiluoma@motiva.fi

www.energiatehokkuussopimukset.fi

kysy@energiatehokkuussopimukset.fi

Energiatehokkuus sopimukset